

MARKO GALIĆ

FUGA IDEARUM

Zbirku ilustrovala Radana Drašković

Imamo u duši sve ono što je ikada živelo u ljudskim dušama. Svi Bogovi i đavoli koji su ikada postojali... svi se oni nalaze u nama, tu su kao mogućnosti, kao želje, kao izlazi.

Herman Hese

PROLOG

Fuga Idearum predstavlja svojevrsnu selekciju kratkih priča nastalih u periodu studiranja. Kao takva, zbirka je visceralni prikaz razmišljanja i previranja, sledstveno nazvana *bekstvo misli*, što je ujedno i značenje njenog naslova. Hrbat ove knjige čuva neobične priče izrazito običnih ljudi, promišljanja o životu i smrti, strahove, nadanja i verovanja.

Pet ciklusa ilustrovano je veštom rukom Radane Drašković, a nakon prvog čitanja u vidu trenutne impresije i doživljaja pročitano.

U sećanje na

Mirjanu Grujić Stanić,

hvala što ste me izveli na put pisane reči.

MISE-EN-SCÈNE

O PROKLETSTVIMA I BLAGOSLOVIMA ČOVEKA

Ukoliko biste posmatrali Ratomira anfas, opazili biste brazdu nespokoja u prostoru između obrva. Beše jezivo duboka i činilo se da skriva obilje tajni čija težina ne treba biti poverena običnom smrtniku, kao što je on.

Prizor, prethodno opisan, može se smestiti u nekoliko minuta potrebnih da jutarnja svetlost optoči usnulo lice.

Dan započinje u pet časova i trideset minuta, bez izuzetka. Ratomirova stopala protežu se na kuhinjskim pločicama, a nožni prsti migolje u ritmu ključale vode.

Tri kašičice kafe i sedam cigareta jesu doza ovog običnog čoveka.

Razgrnuvši dnevnu štampu dopušta da se u njegov korteks nastane metastaze. Ponude za posao, crno-beli portreti iz čitulja, reklamiranje proizvoda protiv opadanje kose i efikasni lekovi za savladavanje erektilne disfunkcije. Povlači dim, uzima gutljaj, prevrće stranicu.

Naizgled svakodnevne radnje čine puku egzistenciju podnošljivom.

Odlazi u toalet i pokušava čestito da se olakša, ali starost muškarcu donosi brojne prepreke u izvršavanju jednostavnih činova iskonskog zadovoljstva. Posmatra sopstveni odraz u ogledalu i postaje opčinjen brazdom koja čuči između obrva poput nenametljivog hinduističkog obeležja. Osmehuje se sarkastično.

Juče je rezervisao karte za dramu u amaterskom pozorištu u Đure Jakšića 7. Odustao je od kulturne institucije na platou novosadskog trga otkako je prestao da radi na biletarnici iste, a kažu zbog tuposti nametnute godinama. Ratomir se drčno protivi izrečenoj kleveti rešavajući sudoku i iščitavajući Murakamijeva književna ostvarenja.

Juče je saznao da je preminula profesorka književnosti iz gimnazije, ali nije dopuštao da zbog toga zaplače, verovao je da su suze nepokolebljiv dokaz čovečije slabosti. Nije ni slutio grešku u svojoj ideologiji. Udahnula mu je ljubav prema čitanju i netrpeljivost prema larpurlartizmu - ono što je radio, moralo je nužno imati smisao. Predstava je zakazana za devet časova i sa sobom, krajnje rešeno, vodi Višnju. Dotična gospođa radi kao kasirka u marketu na Žitnom trgu i ponudila mu je svoje društvo.

Proseđa griva pokupljena u neurednu punđu štrčala je sa njenog potiljka.

Zelene oči predmet su Ratomirove fascinacije. Čitao joj je Harukijeve romane na poluosvetljenim klupama, a u nekoliko navrata podelili su karton kokica u Dunavskom parku, slušajući kikut mladeži i siktanje fontane na jezercetu. Uživali su društvo i vanvremene razgovore o prokletstvima i blagoslovima čoveka. Višnja je bila jedina osoba koja je razumela njegovu otuđenost i nezadovoljstvo okolinom. Nakon večerašnje predstave želeo je da joj predoči situaciju i najavi svoje samoubistvo, a ona bi se oslonila na njegovo rame i u tišini razmišljala o smrti. Povremeno bi bacio pogled na njenu drhtavu usnu, ali stoički bi podneo sentimentalnosti primivši je u zagrljaj. Ratomir je čvrsto

verovao da je njegov život izgubio smisao i niko ga nije mogao ubediti u suprotno. Nestrpljivo je iščekuje na Trgu Marije Trandafil, zajedno pešače do Pozorišta Promena i zauzimaju sedišta u auditorijumu. Posmatra grimase na licima mladih glumaca, zaokupljen iskrom njihovog poziva. Krajičkom oka opaža Višnju kako nervozno masira dlanove u krilu. Suza napušta rub donjeg kapka i kotrlja se niz lice, a ona je uklanja jezikom, poput divnog daždevnjaka.

Prostorijom se razleže aplauz.

Ratomir oseća... Nedefinisana, nevidljiva, sirova emocija, poput one koju pokušava da oseti godinama unazad, preplavljuje njegovo telo, pulsira u trbuhu, širi se naviše i naniže. Upliće prste u Višnjine i pokušava da je obavesti o odluci, ali nešto mu ipak ne dozvoljava. Oseća prepreku, neizrečenu sintagmu zaptivenu u dušniku. Višnja razume neizrečeno i spušta parče hartije u njegov džep, polažući usne na brazdu između obrva.

Rastaju se, a on ostaje u mestu i posmatra kako njena silueta tone u gadsku vrevu.

Na putu natrag, razgrće parče hartije i počinje da plače. Tankim glasom iščitava reči: „Smrt nije suprotnost životu, već njegov sastavni deo.“

Iste večeri podiže pogled iznad lavaboa i opaža da je brazda nekako manja. Izlazi iz toaleta, pod mišku stavlja Murakamija, a njegova silueta gubi se u gradskoj vrevi.

Negde u njoj, pronalazi Višnju.